

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 133.

19. Listopada 1827.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia d. 11. Listopada. —

Najjaśniejszy c. k. Dwór pogrążony został w głębokim smutku z powodu odebranej dzisiaj nader smutnej wiadomości o śmierci panującej Królowej Jmci Saskiej, siostry N. Cesarza Jmci, która w dniu 7. t. m. o godzinie 3 z południa z tym rozstała się światem.

Król Jmć Saski, rodzina Królewska i cała Saxonija, gdzie wysokie przymioty tej ślachtetnej i słusznie powszechnie ukochanej Monarchini, i słusznie tak, jak w jej ojczyźnie znanne, wzburzyły podziwienie, największym są napelnieni fraunkiem.

Królowa Jejmość, przybywszy do Lipska, poczęła być słabą; choroba objawiała się przez puchlinę w nodze, powstała w podroży, i przez symptomata powszechnego wielkiego zaflegnienia bez wyraźnej gorączki; w pierwszym tygodniu przeszła ona bez wszelkich burzliwych przypadków, z powolnym zmniejszeniem się niepokojących symptomatów, wyjąwszy puchlinę w nodze; w drugim tygodniu ledwie znać było polepszenie, a raczej ku końcowi tegoż okazały się znaki powszechnej puchliny wodnej, i apetyt, co się był wzmógł, na nowo zniknął. W dniu 6. Listopada z południa jedną razą została krew zatamowana, groźąc niebezpieczeństwem apoplexyi. Chociaż później wieczorem Monarchini znaczną uczuła ulgę, jednakowoż wśród otaczających okoliczności można było z wielkim podobieństwem spodziewać się, iż słabość ta znowu powróci. Z tego powodu Jej Król. Mość, zupełnie sobie przytomna, żądała i przyjęła ostatnie Sakramenta; przeto na nowo została ożywiona, lecz niebawem nastąpiło znowu wielkie osłabienie, i już o trzy kwadranse na 3cią z południa Monarchini ta zasnęła łagodnie na wielki bez najmniejszego bólu. (D.A.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpanija.

Gazeta Madrycka z d. 18. Października zawiera wyrok Króla, opiewający, że Królowa Jejmość w d. 22. wspomnianego miesiąca uda się z Eskuryjalu do Madrytu, a z tąd w d. 23. wy-

jedzie do Valencyi, gdzie ją przyjmować będzie jej dostojny małżonek. Wyrok ten nie wyraża, czyli Królowa pojedzie z Królem do Tarragony. W tym samym czasie powrócą Infantowie do Madrytu.

Podług wiadomości z Figueras z d. 22. Października wyszedł Jenerał Hr. d'España w d. 17. z Girony do Llado, i dnia następującego założył tamże swoją główną kwaterę. Poczem wyruszył na granicę, aby dokonać zupełnego rozproszenia stronnictwa Saperesa. Osławiony Castan, który się odezwami w ohydnych świetle wystawił, poddał się, również jak inni przewodzcy buntowników, którzy na brzegach morskich powstałi. Nateraz tylko jeszcze Jep dels Estanys znajduje się w górach. Sądzą, że Saperes i Carnicier znaleźli ocalenie swoje w ucieczce do Francyi.

W Królestwie Walencyi Jenerałny Kapitan zniweczył skutecznie zamiary buntowników. — W Nawarze utworzyła się banda, którą również śpiesznie rozproszono. Jenerał d'España przejął tłumoczek przewodzcy Jep dels Estanys, w którym znajdować się mają bardzo ważne papiery. (G.W.)

Wielka Brytania i Irlandyja.

Gazeta nadworna Londyńska z dnia 30. Października umieściła rozporządzenie gabinetowe, pozwalające okrętom Zjednoczonych Stanów Amaryki północnej zawijać bez ładunku do wysp Bahamskich i wywozić z tychże sól i owoce.

P. Shadwell mianowany jest Vice-Kancelrzem Anglii w miejscu Sir Anthony Hart, wyniesionego na stopień Kanclerza Irlandyi.

Głosowanie na wybór Burmistrza *) w Liverpoolu, zwraca całą uwagę mieszkańców tego miasta. P. Robinson ma w drugim kandydacie, Porter, silnego przeciwnika, a co jest rzeczą szczególną, że liczba głosów, jak dalece sięgają doniesienia, była w ostatnich trzech dniach zupełnie równa.

Margr. Londonderry obrany jest Burmistrem w Hartlepoolu.

Doniesienia z Quebec dochodzą do dnia 3.

*)Gazeta Hamburska mówi, że wybór ten odbywa się na C.łonka Parlamentowego w miejscu P. Fanninga.

Września, i dotyczą się wyboru na Członków do Parlamentu Kanady, niepomysłnego dla rządu. Z pośród 50, składających liczbę Członków, wybrano 46, którzy należą do opozycyi przeciwko władzy wykonawczej prowincyi, czyli lepiej powiedzieć, przeciwko owemu wykładowi praw konstytucyjnych Zgromadzenia, jaki dał powód do ostatniego onegoż rozwiązania. Na ostatniem było przecie dziewięciu za administracją; liczba ta spadła na czterech.

W Kalkucie zniszczył pożar w d. 25. Sierpnia 1480 domów.

Podług wiadomości z Rio de Janeiro z d. 27. Sierpnia, zajmowano się tamże uzbrojeniem wojenném przeciwko Buenos-Ayres. Jenerał Lecor otrzymać miał naczelne dowództwo nad korpusem w prowincyi Rio Grande, na wzmocnienie którego wysłać miano kilka pułków zagranicznych nowo zwerbowanych. (D. A.)

Francyja.

Król rozporządzeniem swoim z d. 31. Października upoważnia Prezydenta Rady Ministrów, Ministra Sekretarza Stanu do skarbu, objąć tymczasowie Ministerstwo spraw wewnętrznych. (G. W.)

Królestwo Obojęd Sycylii.

W Messynie zapowiedziała telegraficzna wiadomość, że z Neapolu wypłyną dwie fregaty i trzy brygi, przeznaczone aby na obronę handlu między Messyną a przyładkiem S. Angelo krążyły.

Zjednoczone Niderlandy.

Na posiedzeniu drugiej Izby w d. 18. Października oznajmiono, że Król Jmco mianował P. Van de Goes prezydentem tej Izby na terażniejsze posiedzenie. Poczém przełożono następujące projekta do prawa: 1) projekt do kodeksu karnego w 11 rozdziałach. 2) projekt postępowania prawnego. 3) projekt do prawa dotyczący się zniesienia ograniczeń przeciw wprowadzeniu towarów szwedzkich, w skutek uchylecia nawzajem w Szwecyi ograniczeń dla wprowadzania towarów niderlandzkich. 4) projekt względem otworzenia pożyczki 270,000 ZR. na korzyść osad wschodnich i t. d. Przełożenie nowych kodeksów zbudziło niejakié wrazenie, ponieważ powszechnie sądzono, że rząd projekta te, o których opinija publiczna nie bardzo z pobłażaniem wyrzekła, nie podda znowu pod rozpoznanie Izby, lecz nakaze one na nowo obrócić.

(D. A.)

Wiadomości z Grecyi.

Dostrzegacz Austryjacki pod d. 11. Listopada umieścił, co następuje:

Wyimek z listu, pisanego z Ankony pod d. 2. Listopada,

Nie mało zostaliśmy zdziwieni przybyciem dnia wczorajszego wieczorem Angielskiej fregaty Dartmouth, pod Kapitanem Fellowes; ta bowiem wysadziwszy gońców na ląd zawiadomiła nas, iż w d. 20. Października z południa zaszła między trzema połączonemi eskadrami, a flotą turecko-egipską w przystani Nawarynu krwawa bitwa, która skończyła się zniszczeniem przeszło pięciudziesiąt tureckich wojennych okrętów i znaczną stratą ze strony eskadr połączonych.

Podług zeznania jednego z tych gońców, Oficera marynarki, który sam na tej znajdował się bitwie, dowodzący eskadr połączonych, Admirałowie: Codrington, de Rigny i Heiden postanowili zawinąć do przystani Nawarynu, gdzie wszyśka flota turecko-egipska stała na kotwicy; jak głoszone powszechnie, zamiarem ich było odwieść Ibrahima Paszę od przedsięwzięcia, które już w części miał wykonać; albowiem powróciwszy z wyprawy do Patras wystął był znaczne oddziały wojska w różne strony Morei, by jeszcze w powstaniu będących mieszkańców owego półwyspu pod zagrożeniem najsurowszych środków do poddania się zmusić. W skutek owego postanowienia trzy połączone eskadry, podzieliwszy się na trzy kolumny zawinęły w d. 20. Października z południa około godziny 3ciej do przystani Nawarynu. Okręt Admiralski Azija płynął przodem, zanim obadwa angielskie liniowe okręty Genoa i Albion; wszystkie trzy zarzuciły kotwicę blisko tureckiego admiralskiego okrętu Kapudana Beg Tahir Paszy, po którego obu stronach znajdowały się inne okręty: turecki liniowy i dwie wielkie fregaty egipskie; reszta okrętów turecko-egipskiej floty po prawej i lewej uszykowanych, tworzyła kształt półksiężyca, na przeciw którego stawili się większe okręty wojenne eskadr połączonych. Fregata Dartmouth i cztery mniejsze angielskie wojenne okręty pozostały przy wnijsciu do przystani, dla uważania sześciu egipskich palnych statków, tamże stojących; blisko tyohże była także Francuzka fregata Armide. Spory czas upłynął, a z żadnej strony ani jednego nie dano wystrzału, gdy raptownie od wnijscia do przystani dał się usłyszeć ogień z broni ręcznej. Fregata Dartmouth wystąpiła szalupę dla rozmówienia się z dowódcą statków palnych; Egipcycjanie przyjęli ją ogniem z ręcznej broni i zabili Porucznika i kilku ludzi ze znajdującęj się tamże osady. Fręgaty Dart-

mouth i Syrena, pod banderą Kontr-Admirala Francuzkiego de Rigny, będące pod owczas w bliskości, odpowiedziały nawzajem ogniem z broni ręcznej. Niebawem potem wielka egipska fregata wystrzeliła z działą do Sireny, która również strzałem z działą odpowiadała, i od tej chwili stała się bitwa powszechną, trwała do godziny 7 wieczorem, i gdy ogień ustał, ukazał się oczom straszny widok spustoszenia. Pięćdziesiąt pięć turecko-egipskich okrętów, włącznie z sześcią palmeni statkami i trzema okrętami przewozowymi, spalono lub zniszczono; ani jeden nie wpadł w ręce sprzymierzonych, ponieważ wszystkie, które nie mogły walczyć, przez własne onych osady podpalone z rozpuszczonymi flagami, albo tonęły lub w powietrze zostały wysadzone. Lecz i pozostałe eskadry znaczne poniosły straty. Azja, Genoa i Albion tak są oporządzone, iż według wszelkiego podobieństwa będą musiały do Anglii powrócić: równie Talbot i kilka innych mniejszych angielskich okrętów mocno jest uszkodzonych.

Wiadomości te nabawiły tutejszych kupców trwogą, ponieważ tyle interesów kupieckich połączonych jest z losem Europejczyków w Turcyi, iż, gdyby takowe były zagrożone, poniosłyby wszystkie kraje wielkie straty, a szczególnie te, co leżą nad morzami adryjatyckimi i śródziemnym i mają główny handel z Wschodem. Równie i kupcy, którzy prowadzą handel zbożem z Odesą, wystawieni są na wielkie niebezpieczeństwo, ponieważ właśnie teraz wiele okrętów stoi w Odesie po zboże, które, w razie wojny z Portą, nie mogłyby dalej płynąć, podczas, gdy wexle na ilość kupna mnszą być wyplacone, a śród takich stosunków na list: frochtowy (*connoissemens*) pomimo assekuracyi, nie można, jak zwykle dawniej, dostać zaliczeń. Zład życzy bardzo należy, iżby wszystkie takowe obawy przez wiadomości więcej pokojem tchnące, mogły być oddalone.

Pod tytułem: »Niepodległa Gazeta Grecyja« (*Ἀνεξάρτητος Ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος*) wychodziła na wyspie Hydrze od d. 10go Sierpnia n. st. nowa Gazeta, mająca za godło z Arystotelesa »Powołanością jest przed Bogiem wyznać prawdę.«
— Gazeta ta, której pierwsze dwa Numera (mówi Dost. An.) niedawno odebraliśmy, krótko trwała; albowiem już d. 18. Września otrzymał Redaktor téjże, Pandeli, Hydryjota, następujący list ze strony Prymatów wyspy Hydry, który Pszczola Grecka (Dziennik, jak wiadomo, na téjże wyspie wychodzący) umieściła:

»Do P. Pandeli K. Pandeli, wydawcy niepodległej Gazety Grecyji!«

»Rząd miejscowy Hydry oznajmia WPańcu

wskutek nadeszłego rozkazu Sekretarza stanu spraw wewnętrznych i policyi Nro. 862. z d. 11. Wrz. o zapadłej szanownego Rządu uchwałę, iż Dziennik ten odtąd przestaje wychodzić. — Hydra d. 18. Września 1827. Prymacy wyspy Hydry.«

Na list ten dał odpowiedź Redaktor Gazety: »Niepodległy«, którą również Pszczola Grecka umieściła:

»Do Prymatów wyspy Hydry!«

»Mości Panowie! Odebrałem akt WPańców z d. 18. Września, w którym mi WPańowie oznajmujecie postanowienie rządu, że Dziennik mój nie ma więcej wychodzić.«

»Gdyby Sultan, którego wola jest prawem, panował jeszcze swoim żelaznym berłem nad szczątkami Grecyji, wtedy narzekając na niewolę ojczyzny mojej, byłbym może zmuszony poddać się temu dowolnemu potępijącemu wyrokowi; atoli, gdy na szczęście postanowienie, o którym WPańowie mówicie, pochodzi od rządu Greckiego, którego wola jest niczem, jeżeli nie gruntuje się na ustawie konstytucyjnej, i gdy uwiadomienie to odebrałem od godnych Przełożonych wolnego ludu Hydry, tedy wyrządziłbym sobie największą niesusznosc, schanbilbym imię Hydryjoty, którem się szczerę, gdybym niewolniczo, i stosownie do woli i dla niłości tych, którzy nami tymczasowo rządzą, chciał się zrzec najdroższych i niesprzedajnych praw, jakie zaręcza wolnym Helenom Konstytucyja w mocy będąca.«

»Prawo publiczne Greków, które tak prawa ludów, jakoteż nieodzowne obowiązki rządu stanowią, ogłasza w artykule zostym, że »Grecy mają prawo zaprowadzać instytuty różnego rodzaju i t. d.« Czymże jest drukarnia, dziennik, pismo peryjodyczne, jak nie instytutem? Lub chciano by może powątpiewać, czyli jestem Greczynem, lub nie?«

»To samo prawo zasadnicze, kładąc kamień węgielny wolności, poświęciło wielką zasadę wolności druku, ogłaszając w artykule 26. literalnie, że Grecy mają prawo bez uprzedniej cenzury, myśli swoje i zdania pisać i wolno drukiem, lub lub innym sposobem ogłaszać.«

»Jakaż siła ludzka, jakaż Władza bezbożna, jakież Minister swoje obowiązki zuchwale przekraczający mógłby mię tego drogiego pozbawić prawa, które wszystkich naród na swych tablicach konstytucyjnych zapisał? Czyliżem przez wolne odstąpienie nadużyć tych, którzy nami rządzą, albo zabiegów stronnictw zdeptał zasady religii chrześcijańskiej? Czyliżem powstając przeciwko nadużyciom prawa ze strony naszych Sekretarzy Stanu zagroził naszej pomysłności? Czyliżem nakoniec, w krytyce mojej aktów publicznych rządu,

podług brzmienia prawa nie unikał osobistej obra-
zy i wszelkiej potwarzy?»

»Jako wolny obywatel, czcząc tylko Boga i
mojej ojczyzny prawa, daleki, abym takowe zdra-
dzał przez niewolnicze poddanie się wyrokowi, któ-
ry zakazuje moje Gazetę; przeciwnie mając obowią-
zki ku moim współobywatelom, ku wolnej Grecyi,
ku WPanom samym, Mości Panowie Prymacy, jako
obroncom praw, pociągam przed Radę Reprezen-
tantów naredu, która podług artykułu 85. Kon-
stytucyi »sama bronić winna wolności druku«, Se-
kretarza stanu spraw wewnętrznych i Policyi, P.
Anastazego Londo, który od dawnego czasu wy-
nosząc swój urząd nad prawo, podpisał teraz wy-
rok, sprzeciwiający się widocznie ustawom kon-
stytucyjnym mojej ojczyzny, w artykule 13. kon-
stytucyi stanowiącym: »Sekretarze Stanu są odpo-
wiedzialnymi, oskarża się ich przed Izłą Re-
»prezentantów względem zbrodni stanu, wzglę-
»dem zmarnowania publicznego grosza, i wzglę-
»dem podpisania aktu, któryby się prawom zasad-
»niczym sprzeciwiał.« Jeżeli więc prawo, zarę-
czające wolność druku, nie jest prawem zasadni-
czym, któreż inne należy za takowe uważać?»

»Podług tego więc opierając się na prawie,
które mi, jak WPanowie widzicie, nadaje usta-
wa, żądam Mości Panowie Prymatowie, aby mi
przesłano dokładny odpis aktu Nro. 862. Sekre-
tarza Stanu spraw wewnętrznych, iżbym postępo-
wanie moje mógł do tego zastosować.«

Z uszanowaniem i t. d.

Mości Panowie Prymatowie,
posłuszny obywatel.

Wydawca Dziennika Greckiego:
»Niepodległy.«

Pandeli K. Pandeli.

Wiadomości handlowe.

— Z Warszawy. —

Kurs listów zastawnych,
z d. 10. Listopada 1827.

Za sto Złp. w listach zastawnych bez 2ch ku-
ponów, białych.

Przedający żądają	Złp. 85 gr. 15
Kupujący ofiarują	— 85 — —
Istotnie przedano.	— 85 — 7 1/2
	do — 85 — 15

— Z Londynu d. 2. Listopada. —

ZBOŻE. Piękna stara pszenica ma dosyć
żądania a cena jej drożyć zaczyna. Jęczmień
podróżał także odrobinę. Owies bez odbytu.
Owsa zagranicznego przybyło w tym tygodniu
circa 14.500 kwarterów, a przed 15 t. m. jako

terminem do którego jeszcze za opłatą 4 sz.
wprowadzać można, spodziewają się jeszcze
bardzo znacznego dowozu zwłaszcza że są wia-
try pomyślne.

— Z Amsterdamu d. 5. Listopada. —

ZBOŻE bez znacznego odbytu. Pszenica
i żyto trzymają się po cenie ostatniej. Jęczmie-
nia i Owsa niekupiono. Tatarkę łatwo sprzedać
można.

— Z Berlina d. 6. Listopada. —

W ogólności odbyt zboża jest większy a
niżeli dowóz onego wodą. Żyta najwięcej ku-
pują i szukają, a mianowicie w dobrym towarze
ważącym 85 do 86 funtów na szefel. Pszenicę
polską na mąkę tutejsi piekarze chętnie kupu-
ją i płacą po 48 tal. za winspel; za inne ga-
tunki niedają wyżej jak 37 do 38 tal., a za
dawną tylko 33 do 34 tal. jak do gatunku, Ży-
to ze składów roskupiono zupełnie, za żyto
z wody dają 38 do 39 tal. Z odstawą na wiosnę
żądadają od 34 do 36 tal. za winspl., ale po tej
cenie płacić kupujący niechęcą. Grochu dość
jest na składach, w dobrych pojedynczych kup-
nach dają 1 5 1/2 tal. za szefel. Jęczmień z Saali
przedawano po 27 1/2 tal. za inny żądają 25-
za pośledniejszy 25 1/2 tal. ale nieznalazł się
kupiec. — Owsa mało na targu, w pojedynczych
korcowych kupnach płacono go po 18 do 20
tal. za wispl. owies z wody oddanoby chętnie
po 17 1/2 tal. — Za wódkę z boża dają 25 do
25 1/2 tal. za 200 kwart 54 o/o podług Trallesa
gdy trzyma 121 1/2 stopnia temperatury. Wódka
z kartofli w tym samym gatunku tańsza o 3 talary.

— Z Wrocławia d. 3 Listopada. —

Srednie ceny zboża są następujące rachun-
jąc za szefel: — Pszenica 1 tal. 17 srg. 1 pf. —
Żyto 1 tal. 16 srg. 1 pf. Jęczmień 1 tal. 5
srg. 3 pf. — Owies 24. srg. 9 pf. Wogól-
ności zboże idzie w górę.

— Z Odessy dnia 5. Października v. s. —

W ciągu upłynionego tygodnia przybyły
liczne transporta zboża zbioru tegorocznego.
Uważają powszechnie, że ziarno tegoroczne jest
lepsze, niż zeszłoroczne. Najlepszego gatunku
zboże płacono po 15 1/2 r za czetw. Od wielu
lat nie był port Odessy tak świetny, jak teraz.
Szczególnie sprzyjał wiatr okrętom dnia 30
Września; od 20 września do 4 Paźdz. zawi-
nęto do portu Odessy 145 okrętów. W tymże
czasie, odpłynęło z portu Odessy 30 okrętów,
z których 29 naładowanych było zbożem. (G. P.)